

Vrijheidskrant

1945

2025

Op 14 april 1945 maakte de Canadese soldaat Evert Melvin Nordstrom deze foto tijdens de bevrijding van Zwolle. Foto: Collectie Overijssel

■ VRIJHEID VIEREN

Annemien Brugging (Bevrijdingsfestival Overijssel): "Het thema vrijheid zit echt verweven in alles wat we doen."

pagina 14

■ ZWOLLE IN DE OORLOG

Annie Berends-Scholte groeide op in de oorlog: "Een keer riep ik een Duitse soldaat na. Dat was verschrikkelijk."

pagina 2

■ VRIJHEID TOEN EN NU

Dmytro (22) vluchtte voor de oorlog in Oekraïne en woont nu in Zwolle. "De oorlog heeft mijn prioriteiten veranderd."

pagina 15

■ ZWOLSE VETERANEN

Veteraan Rodney de Vries raakte zwaargewond tijdens een missie in Cambodja. "Eerst kon ik alles, nu kan ik niets."

pagina 12

■ PILOTENBUURT

Wie waren Wiberg, Greenshields en Turner? Een zoektocht naar de geschiedenis van straatnamen in de Pilotenbuurt

pagina 8-9

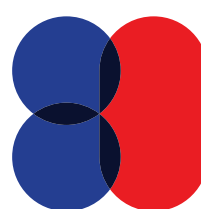
Zwolle viert 80 jaar vrijheid

In de nacht van 13 op 14 april 1945 reden de tanks van het Canadese leger Zwolle binnen. De Fans-Canadese Leo Major speelde in die bevrijding een bijzondere rol: door de stad in te sluipen ontdekte hij dat de Duitsers zich al aan het terugtrekken waren en met een serie explosies en schoten joeg hij de laatste bezetters uit de stad.

Inmiddels is het tachtig jaar later. De stad is nog herkenbaar, maar op alle fronten veranderd. Maar boven alles leven de in-

woners van Zwolle nog steeds in vrijheid. Over die vrijheid gaat deze krant, voor de gelegenheid gemaakt door eerstejaars studenten van de opleiding Mediaredactie van Landstede MBO. Je leest hoe de oorlog het leven van Zwollenaren heeft getekend, maar ook hoe veerkrachtig de stad en haar inwoners is. Lees over de verhalen van Zwolse militairen die zich overal ter wereld in zetten voor de idealen van vrede en veiligheid. Of maak kennis met jongeren van nu die zelf het leger in willen.

Wat vrijheid vandaag de dag betekent, is voor iedereen anders. In deze krant lees je daarom ook de verhalen van jongeren voor wie het thema een andere betekenis heeft gekregen. Heel veel leesplezier!

80 jaar
vrijheid

Landstede

Deze eenmalige krant is gemaakt door eerstejaars studenten van Landstede MBO in samenwerking met gemeente Zwolle.

Zwolle

Annie Berends-Scholte groeide op in de Tweede Wereldoorlog

“Wat je kon stelen, dat pakte je”

Mensen vinden die de Tweede Wereldoorlog bewust hebben meegemaakt wordt een steeds moeilijker opgave. Maar nog niet onmogelijk. Daar is Annie Berends-Scholte het levende voorbeeld van. Zij groeide op in Zwolle tijdens de oorlog. Dat was natuurlijk niet gemakkelijk, maar Annie heeft ook mooie en spannende herinneringen aan die tijd.

door
Luuk Mulder

“We woonden aan de Papendwarsstraat. Mijn moeder was weduwe en weduwen kregen in die tijd geen uitkering. Ze moest zich maar redden”.

Annie Berends-Scholte was acht jaar oud toen de oorlog begon. Ze woonde samen met haar moeder en haar zes jaar oudere zussen. Haar vader, een groenteboer, was al overleden vóór de oorlog uitbrak. Daardoor was het gezin straatarm. Ze leefden van een klein beetje spaargeld en het pensioen van haar oma die ook weduwe was. Om rond te komen moesten haar zussen gaan werken bij een naaiatelier. Zelf ging ze, toen ze op haar twaalfde van school moest, werken als dienstmeisje bij een winkeltje in de buurt. Vaak werden kinderen gedwongen om kleine dingen te “gappen”. Bij het station stond het dagelijks vol met kinderen die allemaal hoopten dat er turf, steenkool of iets anders ergens van afviel. “Dat hoefde

je ook niet terug te geven”, zegt Annie. “Dan verdwenen we gewoon in de mensenmassa en dan ging je ermee vandoor! Het was allemaal winst wat je had, wat je kon stelen dat deed je.” Toch is die tijd voor haar geen nare herinnering. “Dat heb ik mij helemaal niet zo beseft. Wij waren helemaal niet verdrietig of chagrijnig. Ik heb een hele leuke jeugd gehad, alleen dit is wel gebeurd. Pas toen de oorlog was afgelopen en de mensen het steeds beter begonnen te krijgen, ging ik erover nadenken.”

Zingende Duitser

“Als kind liep er een keer een Duitser zingend langs ons huis, en ik riep hem na. Dat was verschrikkelijk, want iemand had dat gehoord en aan mijn moeder verteld. Die zei dat ik naar de Ortskommandatur moest” Gelukkig voor Annie was dit slechts een manier van haar moeder om haar bang te maken, zodat ze dit niet vaker zou doen. Dat weerhield Annie er niet van om samen met haar vrienden, ‘we waren rotjongens’, de nodige kattenkwaad

uit te halen. Bijvoorbeeld het bouwen van een hut achter met prikkeldraad afgezet gebied. “Op een of andere manier waren we allemaal kwajongens. We konden tussen het prikkeldraad door en die Duitsers vonden het blijkbaar goed dat wij daar kwamen. Op een gegeven moment hadden wij aan de Potgieterssingel met bladeren een soort hut gebouwd. Die Duitsers wisten dat ook en die vonden het goed dat wij daar speelden. Maar we hadden, hoe arm we ook waren, in het hol van de hut een kacheltje gemaakt. Ik zie het nog zo voor me. We konden daar, met wat we ook maar vonden, een vuurtje maken. Alleen vloog op een gegeven moment de hut in de fik. Maar niet alleen de hut, ook de boom waar die hut onder stond. De vlammen waren zo hoog dat je ze vanaf het Grote Kerkplein kon zien. Toen heb ik het echt in m’n broek gedaan!”

Hoewel Annie en haar vrienden genoeg plezier maakten in de oorlog, was het natuurlijk niet allemaal leuk. Zo was het steeds verschrikkelijk koud en

De Zwolse Annie Berends-Scholte groeide op in het centrum van Zwolle.

hadden ze altijd honger, het was echt overleven. Iets wat je je nu, hier in Nederland, bijna niet meer kunt voorstellen.

Daarom blijven verhalen, zoals het verhaal van Annie Berends-Scholte, belangrijk om te vertellen.

De geheime drukkerij van Trouw: de cruciale rol van de media tijdens de bezetting van Zwolle

Tijdens de bezetting speelde de krant Trouw een belangrijke rol in het verzet, zo ook in Zwolle. Een hoofdkwartier van Trouw, was vanaf 1943 namelijk gevestigd in het huis van de familie Van der Kamp, aan de Sassenstraat 33 in Zwolle, in het zogenoemde Karel V-huis. Dit was een van de belangrijkste plekken voor de verspreiding van de verzetskrant en de ontmoetingsplek voor koeriers. In het geheim werden hier duizenden exemplaren gedrukt en verspreid onder de Nederlandse bevolking.

door
Jeremy Nijboer

De keuze voor Sassenstraat 33 was strategisch. Gelegen in het centrum was het hoofdkwartier lastig te traceren voor de Duitsers. Van buiten leek het een onopvallend gebouw, alsof er niks illegaals gebeurde. De verzetsstrijders van Trouw

hadden de sleutel van het huis en werkten hier onder geheime omstandigheden. De locatie vormde een cruciale schakel in een groter netwerk van verzetsgroepen die, met gevaar voor eigen leven, ongecensureerde informatie Zwolle bin-

nenbrachten.

Het pand was volgens het boek Karel Overijssel een centraal punt voor de koeriersdienst van Trouw tussen West- en Noordoost Nederland. (Karel Overijssel was de schuilnaam van de verzetsstrijder Hendrik Willem Groot Enzerink over wie het betreffende boek gaat).

Krant als symbool

Trouw was meer dan alleen een krant, het was een symbool van de wil om onafhankelijk te blijven en de waarheid te verspreiden. In tijden van censuur en propaganda bood de krant een alternatieve bron van informatie voor de Nederlanders die anders geen toegang hadden tot betrouwbare nieuwsbronnen. De krant berichtte over de onderdrukking van Joden,

de misdaden van de bezetter, de moedige verzetsacties en vormde een oproep tot verzet. Helaas werd het hoofdkwartier in Zwolle in 1944 verraden. Dit leidde tot de ontdekking van

de locatie door de Duitsers, wat leidde tot arrestaties en het uiteenvallen van de verzetsgroep. Hoewel de Zwolse locatie werd opgedoekt bleef Trouw haar krant verspreiden.

Atie en Nico Noordhof: Redders van veertien joden

Nico Noordhof was een ambtenaar bij de provincie Overijssel en zijn vrouw Atie was pianolerares. Als je in de tijd van de oorlog langs hun huis zou lopen, dan zou er niets uit het oog springen. Normale mensen, normale huizen, normale straat. Maar niks is minder waar. In hun huis aan de PC Hooftstraat 18 zaten namelijk veertien joden ondergedoken.

Nico had eerst berekend dat er plaats was voor zeven joden, maar dat werd dus het dubbele. Het was niet altijd makkelijk om met zoveel mensen in één huis te wonen. De onderduikers mochten geen geluid maken en moesten bij gevaar meteen naar zolder. Daar was geen toilet dus moesten ze het doen met een emmer. De enige frisse lucht die ze konden krijgen, was als het zolderraam open was.

Eten vinden voor zoveel mensen was ook nog wel een dingetje. Want het valt wel erg op als je zeven broden haalt terwijl je er normaal altijd twee meeneemt. Daarom ging Atie naar meerdere bakkers en groenteboeren. Nico verbouwde zelf ook groenten in zijn volkstuin. Hierdoor was er elke dag eten voor de onderduikers.

Om verveling tegen te gaan, organiseerden Atie en Nico muziek- en kaartavonden en was er met Sinterklaas ook een groot feest. Dit moest wel gebeuren met zo min mogelijk geluid natuurlijk. Helemaal omdat hun buurman een NSB'er was. Dit maakte het verbergen van onderduikers nog een stukje lastiger. Maar Atie en Nico slaagden erin en op 14 april 1945 liepen er veertien joden door de deur van PC Hooftstraat 18. Allemaal dankzij de voorzichtigheid, slimheid en het doorzettingsvermogen van deze Zwolse helden: Atie en Nico Noordhof.

door
Silvia Puttenstein

Zwolse helden

Vraag aan een Zwollenaar om een held uit de Tweede Oorlog te noemen en je zult al snel als antwoord Leo Major krijgen. Dat is ook niet gek. Hij was immers degene die begin april 1945 op verkenningstocht ging en erachter kwam dat de Duitsers Zwolle hadden verlaten. Maar hij was niet de enige held in Zwolle tijdens de oorlog.

Arie Bijl: gered door zijn vrouw

Arie Bijl was geschiedenisdocent in Zwolle, kapitein in het leger en commandant in de ondergrondse Ordedienst. Hij was ook degene die Henk Beernink in 1942 het zetje gaf om de Zwolse verzetsgroep 'de Groene' te beginnen. Zijn bijnaam in het verzet was 'de houthakker'. Nadat iemand van de landelijke coördinatie was gearresteerd, kwam er een nog ergere golf aan arrestaties. Arie ontkwam er ook niet aan en werd in april 1945 aangehouden. Maar zijn leven werd gered door zijn vrouw, die belastende documenten in haar korset had verstopt. Door die actie hadden de Duitsers onvoldoende bewijs om Arie definitief te veroordelen. Hij werd niet vrijgelaten, omdat hij militair was moest hij als krijgsgevangene aan het werk. Bijl werd naar een gevangenis in Polen gestuurd. Hier waren de omstandigheden niet goed. Er was geen goede hygiëne en ze zaten met te veel man in een te kleine cel.

Toen de Russen naderden gingen ze op transport naar Brandenburg in Duitsland. Uiteindelijk werden Bijl en zijn medegevangenen toch bevrijd door de Russen. Nadat hij vrij was ging hij op weg naar het al bevrijde Zwolle. Hier kwam hij 's nachts aan bij zijn huis. Maar zijn gezin kwam hier pas in de ochtend achter omdat hij de hele avond buiten bleef: hij wilde zijn gezin niet wakker maken in het midden van de nacht.

Corrie Kieft: dappere koerierster voor De Groene

Corrie Kieft was koerierster bij verzetsgroep 'De Groene'. Ze bracht wapens en vervalste documenten voor de groep rond. Ook al liepen jonge vrouwen minder risico dan jonge mannen om opgepakt te worden, toch werd Corrie in maart 1945 opgepakt door de Zwolse agent Piet Richard Cieraad. Ze werd opgesloten in het Huis van Bewaring in Groningen.

In april 1945 moest ze samen met honderden andere vrouwen naar kamp Westerbork. Eenmaal daar werden haar haren eraf geknipt en kreeg ze een overall aan met op de rug het nummer 87. Omdat de geallieerden steeds dichterbij kwamen moesten ze al na vijf dagen naar een andere onbekende locatie. Na drie dagen lopen kwamen de vrouwen doodmoe aan in Visvliet. Eenmaal daar werden ze door de Duitse militairen achtergelaten uit angst voor de naderende geallieerden. De Duitsers hadden opdracht gekregen om die vrouwen te vermoorden, maar deden dit niet.

De eerste Joodse Zwollenaar die werd opgepakt en gedeporteerd

De 25-jarige Henri Silberberg uit Zwolle was voor zaken in Amsterdam toen hij werd opgepakt en gedeporteerd. Hij was daarmee de eerste Joodse Zwollenaar die dat overkwam.

door
Mathilde Koopman

Zilverberg werd opgepakt tijdens een grote invalactie op 22 en 23 februari in 1941. Maar liefst vierhonderd jonge Joden werden bij die acties opgepakt.

Nadat Zilverberg was opgepakt deed de Zwolse burgemeester Van Karnebeek nog zijn best om hem vrij te krijgen, maar zonder resultaat.

De opgepakte Joden werden via Buchenwald, een werk- en strafkamp waar gevangenen moesten werken onder extreem zware omstandigheden, naar Mauthausen gedeporteerd. Mauthausen was een concentratiekamp in Oostenrijk waar ze ook onder extreme omstandigheden moesten werken.

Zilverberg was geen onbekende in Zwolle: hij speelde van 1925 tot 1931 in het eerste elftal van PEC. Daarna werkte hij als marktkoopman. Hij had een vaste plek op het Grote Kerkplein.

Henri Zilverberg werd op 16 september 1941 in kamp Mauthausen vermoord. Hij bereikte de leeftijd van 36 jaar. Twee jaar later, op 14 januari 1943, werden zijn vrouw (37) en zijn twee zoons (4 en 8) vermoord in kamp Auschwitz.

Een struikelsteen voor de familie Zilverberg in de Frans Halsstraat.

Jongeren en oorlog: wat weten ze er nou echt van?

Vrede is belangrijk, en wij als jongeren moeten leren hoe waardevol dat is. Het is onze taak om ervoor te zorgen dat er vrede blijft. Volgens de Anne Frank Stichting vinden jongeren het fijn om te leren door een bezoek aan een museum of het luisteren naar een verhaal van een overlevende. Zo begrijpen we waarom we er alles aan moeten doen om oorlog in de toekomst te voorkomen. Jongeren zijn tenslotte de toekomst.

door
Verah Moormann

Om oorlog te voorkomen, is het van groot belang dat wij als jongeren leren over de oorlog. Het Nationaal Comité 4 en 5 mei merkt dat jongeren veel vragen hebben over de oorlog "Oorlog is een onderwerp dat kinderen intrigeert en waar ze veel vragen over hebben, terwijl ouders er vaak geen raad mee weten," laat het comité weten. Jongeren vinden het fijn om te leren door middel van musea of persoonlijke verhalen. Uit een onderzoek van de Anne Frank Stichting, waaraan 1.519 jongeren tussen de dertien en negentien jaar deelnamen, blijkt dat ongeveer 60% aangeeft dat zij door deze manier van leren de oorlog beter begrijpen. Het is ook erg belangrijk om de lessen uit het verleden door te geven aan toekomstige generaties.

Meer willen leren

Ongeveer 56% van de jongeren die deelnamen aan het onderzoek van de Anne Frank Stichting geeft aan meer te willen leren over de oorlog. Hoewel jongeren geïnteresseerd zijn in de oorlog, kennen ze vaak maar een deel van het verhaal. Ze weten volgens het onderzoek meer over de Holocaust, maar minder over andere aspecten, zoals historische en politieke aspecten. Musea en herinneringscentra spelen daarom een belangrijke rol in het verbreden

van die kennis. Ook moeten we zorgen voor goed onderwijs, zodat de jongeren van deze generatie meekrijgen hoe erg het leven vroeger was. "Vandaag de dag komen jongeren nog amper in contact met getuigen of overlevenden van de Tweede Wereldoorlog. Daarom is het belangrijk om in je lessen te werken met persoonlijke verhalen en getuigenissen", zegt het leermiddelenbedrijf Klascement.net.

Minder overlevenden

Tegenwoordig zijn er steeds minder overlevenden die verhalen kunnen vertellen over de oorlog. Een meerderheid die heeft deelgenomen aan het onderzoek van de Anne Frank Stichting (63%) heeft weleens een verhaal van een ooggetuige van de Tweede Wereldoorlog gehoord. Zoals een grootouder, een gastspreker in de klas, of een gids in een museum. Ook boeken en films zijn populair bij het leren over de oorlog. Vooral het bekende boek en film 'Oorlogswinter'. Meer dan 29% van de jongeren uit het onderzoek heeft 'Oorlogswinter' bekeken of gelezen.

Verdrietig

Jongeren bezoeken veel musea en herinneringscentra. Ongeveer de helft vond het bezoek 'verdrietig' (49%), maar 59% zei dat het hielp om "de oorlog beter te begrijpen". 47% vond dat het de geschiedenis 'levend maakt'. Ongeveer 36% van de ondervraagde jongeren heeft

Rudie Cortissos geeft een gastles in de klas. Foto: Landelijk Steunpunt Gastsprekers WOII-Heden

wel eens een voormalig concentratie- of vernietigingskamp bezocht, terwijl de rest dit nog nooit heeft gedaan. Van de jongeren die zo'n bezoek hebben gedaan, omschrijft de meerderheid het als 'verdrietig' en vond dat het hen hielp om de oorlog beter te begrijpen.

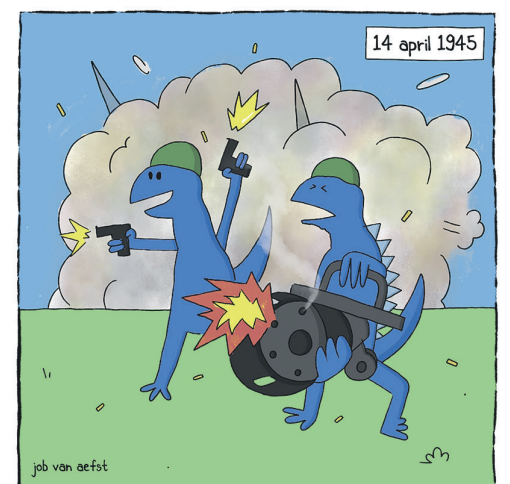
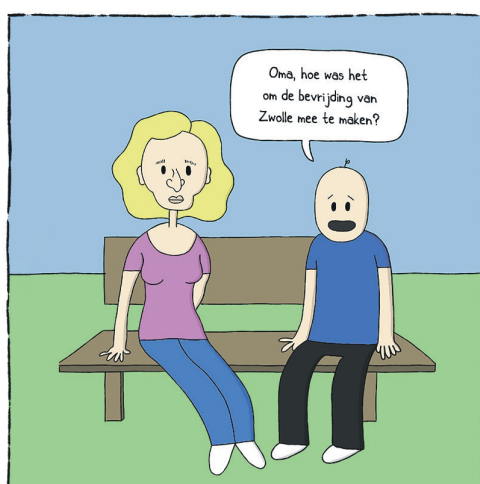
Diepe indruk

Zelf ben ik nu zestien jaar oud, en mijn bezoek aan de concentratiekampen Dachau en Westerbork heeft een diepe indruk op mij gemaakt. Op school heb ik geschiedenislessen gehad, maar ik merk dat ik beter leer door dingen met mijn eigen ogen te zien. Het bezoeken van concentratiekampen vind ik dan ook een pure manier om meer over de oorlog te leren. Ik krijg op die manier een veel beter beeld van wat er daadwerkelijk is gebeurd. Ik leer graag door middel van musea, en ik kan me daarom goed vinden in de resultaten van het onderzoek van de Anne Frank stichting.

"Wie kan het beter verwoorden dan iemand die de oorlog zelf heeft meegemaakt?"

Salomon Cortissos werd op 20 januari 1939 in Amsterdam geboren als enig kind. De familie van zijn vaders kant stamt oorspronkelijk af van Portugese Joden, zijn moeder was Hoogduits. In 1941 moet Salomon zonder zijn ouders onderduiken op verschillende adressen in Amsterdam. Eerst bij de broer van zijn vader, en al vrij snel daarna bij de familie Poort. Voor zijn veiligheid krijgt hij een nieuwe naam: Rudie Poort. Eind 1944 gaat Rudie naar zijn laatste onderduikadres. Ook zijn vader zit hier, al anderhalf jaar, ondergedoken in een lage ruimte tussen een vloer en een plafond. Rudie en zijn vader overleven de oorlog. Zijn moeder wordt opgepakt en in Sobibor vermoord. Rudie heeft haar nooit gekend. Het gemis van een moeder en het gebrek aan moederliefde heeft hij zijn hele leven gevoeld.

Rudie Cortissos wil kinderen laten ervaren hoe het voelt om hoe jong dan ook, afgesloten te worden van de wereld en grotendeels onder een valse identiteit door het leven te moeten gaan. Dit achtervolgt je de rest van je leven. "Dat zijn de gevolgen van de Holocaust, wie kan dat beter verwoorden dan iemand die het zelf heeft meegemaakt?" Daarom is hij actief als gastspreker. (VM)

Kiezen voor een loopbaan bij Defensie: Zwolse jongeren leren de basis van het vak op de VeVa

Vrijheid is iets wat vaak vanzelfsprekend lijkt, maar voor de jongeren van de VEVA (militaire vooropleiding) op het Deltion College in Zwolle is dit toch anders. “Vrijheid betekent voor mij dat je niet alleen in Nederland vrij bent, maar ook in andere landen.” Waarom kiezen deze studenten ervoor om het leger in te gaan? Wat motiveert hen om zo’n zware opleiding te volgen?

door
Gudine v/d Linde

Tijdens de opleiding leren de studenten meer dan alleen marcheren of sporten. Praktijk-oefeningen spelen een grote rol: van het leren graven van een schuttersput binnen twintig minuten tot het navigeren met een kompas in het bos. “Het is fysiek en mentaal zwaar, maar ook ontzettend uitdagend en leerzaam,” vindt Kristan. “Je leert niet alleen om jezelf, maar ook om je team te vertrouwen.”

Meer dan vechten

Veel mensen denken dat werken bij Defensie alleen draait om schieten en vechten, maar dat beeld klopt niet. Binnen Defensie zijn er talloze functies: van logistiek en autotechniek, tot het verzorgen van maaltijden en medische hulp.

Voor Kristan is de VEVA-opleiding meer dan een studie; het is een manier om bij te dragen aan een betere wereld. “Vrijheid is niet vanzelfsprekend. Daarom wil ik iets terugdoen.”

Toekomst

Na hun opleiding gaan veel studenten aan de slag binnen Defensie. Sommigen kiezen voor een gevechtsfunctie, anderen gaan de logistiek in of richten zich op techniek. Wat ze gemeen hebben, is een sterke wil om het verschil te maken.

Verantwoordelijkheid en trots

De VEVA-studenten zijn trots op wat ze doen. Met hun inzet dragen ze bij aan het behoud van de vrijheid die we al tachtig jaar mogen vieren. “Het is niet makkelijk, maar het is het waard,” zegt Kristan. “Vrijheid is iets om voor te vechten – en dat doe ik met trots.”

Als student van de VEVA mag je met medestudenten marcheren op Koningsdag en Bevrijdingsdag. Je bent als student bij Defensie wel een verantwoordelijk en voorbeeldfiguur voor de maatschappij.

Onderschat mensen niet

Als laatste tip voor jongeren die later eventueel ook bij Defensie willen, wil Kristan dit nog meegeven: “Onderschat mensen niet, zeker niet op hun uiterlijk. Het zijn vaak juist de mensen van wie je het niet verwacht die het meeste uithoudingsvermogen hebben.”

Wat is de VeVa?

De opleiding Veiligheid en Vakmanschap (VeVa) bereidt jongeren voor op een baan binnen Defensie. Het is een vooropleiding voor de militaire basisopleiding. De VeVa-opleidingen zijn door het hele land te volgen.

Defensie en de verschillende scholen werken hiervoor samen. Er is landelijk jaarlijks plaats voor 2300 studenten, maar dat aantal moet de komende jaren groeien.

Onderschat mensen niet, zeker niet op hun uiterlijk. Het zijn vaak juist de mensen van wie je het niet verwacht die het meeste uithoudingsvermogen hebben.”

Inburgeren vaak moeilijk voor gevluchte jongeren

Er zijn veel jongeren gevlucht naar Nederland. Velen van hen hebben het moeilijk om goed in te burgeren in Nederland. Ook de gevluchte Rawan Almarashli heeft het hier moeilijk mee gehad. ‘Ik vond het vooral lastig om mijn familie achter te laten.’

door
Yorian Folkerts

Volgens het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) zijn er naar schatting rond de 670.000 jongeren naar Nederland gevlucht sinds het begin van de Tweede Wereldoorlog. De voornaamste reden dat jongeren zijn gevlucht naar Nederland is vooral omdat het onveilig is, of was, in hun land, vanwege oorlog. Veel van hen hebben hier een goed leven op kunnen bouwen, zij zijn bijvoorbeeld naar school gegaan en hebben daar een goede baan aan overgehouden.

Taalschool en ISK

Vaak is het eerste waar gevluchte jongeren naartoe gaan een taalschool waar ze goed de taal leren, zodat zij beter kunnen integreren in de samenleving. Doordat zij zo goed de taal hebben geleerd, gaan ze meestal daarna naar het ISK (Internationale Schakelklas): een school waar veel jongeren naartoe gaan als ze uit het buitenland komen. Nadat zij bij deze school zijn geweest gaan ze meestal naar een reguliere school, naar het mbo of het hbo. Daarna gaan ze vaak aan het werk.

Alles achter laten

Rawan Almarashli vluchtte op tienjarige leeftijd van Syrië naar Nederland. Ze vluchtte eerst naar Turkije en daarna naar Nederland. Zelf heeft Rawan niet veel gemerkt van het regime dat heerste in Syrië, maar haar ouders wel. Rawan vond het erg moeilijk om alles achter te laten. Zo moest zij haar huis, vrienden en familie achterlaten, maar zo zegt ze zelf: ‘Een beter leven voor een goed doel!’

Leren over onze cultuur

Rawan vluchtte samen met haar vader, moeder, zus en broertje. Haar vader was kledingmaker in Syrië en haar moeder huisvrouw. Rawan was vaak bij haar familie te vinden, waar ze altijd erg lekkere Syrische gerechten at. Maar nadat ze gevlucht was had ze dat niet meer. Toen Rawan aankwam in Nederland moest ze eerst de

Taalles aan vluchtelingen in Ter Apel.

taal leren, dat was niet altijd even makkelijk. Ook moest ze zich verder goed inburgeren want ze wist tenslotte nog niets van onze cultuur.

Nu ze ingeburgerd is, is het niet meer zo moeilijk. Ze vindt

het alleen wel moeilijk dat ze haar familie in Syrië niet meer zoveel kan zien, of eigenlijk gewoon niet. Gelukkig heeft ze haar plek hier weten te vinden en kan ze hier haar droom verwezenlijken.

Foto: Archief Overijssel

Op zoek naar verhalen voor de

Canadian Trail

Overijssel is een prachtige provincie met veel geschiedenis. Maar die geschiedenis is soms moeilijk te zien. De Liberation Route Foundation wil daar wat aan doen en zet op verschillende plekken historische wandelroutes op. Zoals in Dalfsen waar je een wandeling kunt lopen langs plekken van de luchtoorlog boven Dalfsen. De organisatie is op zoek naar meer Overijsselse verhalen.

**Alicia Cruz
Gransbergen**

In 2025 herdenken en vieren we in Nederland de 80-jarige vrijheid. Overijssel levert een bijdrage aan de ontwikkeling van lange-afstandswandelroutes, genaamd de Canadian Trail, die de historische route van de Canadese bevrijders volgt. Deze routes lopen langs de IJssel, over de Sallandse Heuvelrug en door het oosten van Overijssel. De Liberation route Europe Foundation (LRE) is hiervoor op zoek naar verhalen die de bevrijdingsgeschiedenis van Overijssel onder de aandacht brengen. Zij hebben dit internationale wandelnetwerk opgezet.

Een wandelroute door de geschiedenis

Deze routes verbinden herdenkingsplekken voor wandelaars en fietsers uit heel Europa met elkaar. In Overijssel zijn deze routes gebaseerd op de oorspronkelijke opmarsroute van de Canadezen en deze worden afgestemd op bestaande wandelknooppunten. Zowel de wandelaar als fietser kunnen

daardoor de geschiedenis als de natuur van deze regio ervaren.

Verhalen over de bevrijding en de jaren erna

De Liberation Route Foundation wil niet alleen de bevrijdingsperiode zelf in kaart brengen, maar ook de impact van de oorlog en de bevrijding op de lokale bevolking. Het samenwerkingsproject moedigt mensen aan om verhalen in te sturen die verder gaan dan alleen de bevrijding. Dit betekent niet alleen de tijd voorafgaand aan de bevrijding en het dagelijks leven na de oorlog, maar ook de ervaringen van burgers, verzetsmensen, Joodse onderduikers, Duitse bezetters en collaborateurs. Deze verschillende perspectieven helpen om een completer beeld te krijgen van deze belangrijke periode in de geschiedenis.

De bevrijding van Lunteren

Liberation Route meldt dat de verhalen van de bijeenkomsten nog niet klaar zijn en pas in september gepubliceerd worden. Er is een inventarisatie gestart om deze verhalen uit te werken. Vanaf de lancering in september 2025 zullen deze

verhalen op hun website te vinden zijn bij de toegewezen fiets- en wandelroutes.

Bevrijding van Otterlo en Lunteren

Een van de verhalen die al wel te vinden is op de site van Liberation Route, gaat over de bevrijding van Otterlo en Lunteren in april 1945, toen de Canadese tanks door de Veluwe trokken. Deze opmars verliep traag, omdat de tanks over slechte wegen moesten rijden en voortdurend geconfronteerd werden met Duitse tegenstand.

Op 15 april 1945 werd een Canadese tankdivisie, na de bevrijding van Arnhem, verplaatst naar de Veluwe. Hun eerste doel was vliegveld Fliegerhorst in Deelen die dag succesvol te veroveren. Na de verovering van Deelen splitste de Canadese divisie zich op in twee groepen, waarbij de hoofdmacht vertrok richting Otterlo.

Hevige tegenstand in de buurt van Otterlo dwong de troepen om hun opmars die dag te stoppen. Ze besloten de volgende ochtend verder te gaan. Onder-

weg vielen er doden en gewonden bij een vuurgevecht, waaronder vijf Canadezen tijdens een verkenning.

Het verhaal gaat verder waarin soldaat Horace Basil Parker gewonde kameraden in zijn voertuig naar veiligheid bracht. Deze moedige daden werden later erkend met een militaire medaille. Het verhaal van de bevrijding van Lunteren eindigt met een verwelkoming door de lokale bevolking. Ondanks de hevige gevechten en de verloren Canadezen, werd hun bevrijding alsnog gevierd. Ze werden met een groots onthaal begroet door de lokale bevolking, want eindelijk was Lunteren bevrijd. Dit was een belangrijke stap op weg naar volledige bevrijding van Nederland.

Zoektocht naar meer verhalen

Om zoveel mogelijk verhalen te verzamelen, zijn er in januari bijeenkomsten georganiseerd om deze verhalen te delen. Deze vonden plaats in Hardenberg, Zwolle, Goor en Nijverdal. Hier zijn al verschillende verhalen verzameld. Iedereen die verhalen of suggesties heeft, kan nog steeds een bijdrage leveren. De officiële lancering van de routes staat gepland voor september 2025.

In de voetstappen van de Canadezen

De Canadian Trail is een samenwerkingsproject van regionale historische verenigingen, routebureaus, inwoners en historici. Het wordt mede mogelijk gemaakt door diverse fondsen en gemeenten, waaronder Zwolle, Deventer, Almelo en Hellendoorn.

Kijk op de website www.liberationroute.com voor informatie over een van de, meer dan 700, wandelen fietsroutes. Bezoekers kunnen gebruik maken van een interactieve kaart, een routeplanner en een mobiele app om de verhalen en plekken zelf te ontdekken.

Heb je een verhaal dat niet mag ontbreken? Stuur het in via info@liberationroute.com en draag bij aan het bewaren van onze geschiedenis.

Spandoek tijdens de eerste editie van de Leo Major-wedstrijd in 2021. Foto: Sem van Putten

Voetballen voor de vrijheid

De sport schenkt ook aandacht aan 80 jaar vrijheid in Zwolle. Voetbalclub PEC Zwolle organiseert dit jaar voor de derde keer de zogenoemde ‘Leo Major-wedstrijd’. Die naam is te danken aan de bevrijder van Zwolle. De wedstrijd is dit jaar op 13 april tegen FC Twente.

door
Sem van Putten

“Het begon allemaal met een mailtje dat ik stuurde,” zegt Bas van den Berg, de voorzitter van de veteranenvereniging in Zwolle. Ook werd gesproken met Janiek Kwakkel. Zij werkt bij PEC Zwolle en werkt mee aan de organisatie van de wedstrijd.

Gekijk enthousiast
De Leo-Major-wedstrijd begon dus bij een mail van Bas van den Berg. “Het idee ontstond bij een ceremonie. Wij, als veteranenvereniging, zijn altijd aanwezig bij herdenkingen en leveren daar dan een erewacht. Ik merkte dat we na een ceremonie veel mensen tegenkwamen die zich afvroegen wat er aan de hand was. Het leefde dus niet echt, terwijl die ceremonie op de bevrijdingsdag van Zwolle was”, vertelt Van den Berg. “Ik wilde ervoor zorgen dat mensen wisten wat er aan de hand was. Bij andere voetbalclubs zoals Vitesse organiseren ze hiervoor een speciale wedstrijd. Ik dacht: ik ga PEC gewoon mailen en hoopte dat de club er iets mee zou doen. PEC was gelijk erg enthousiast.”

Een bijzondere eregast
Van den Berg is nog steeds betrokken bij de organisatie, samen met Janiek Kwakkel van de wedstrijdorganisatie bij PEC. “Onze supporter Stefan Meekers heeft veel contact met mensen in Zwolle die maatschappelijk betrokken zijn. Hij nodigt ook scholen uit om de

wedstrijd bij te wonen en wil de jongste jeugd kennis over vrijheid meegeven”, vertelt Janiek. “Dit jaar is het 80 jaar vrijheid, dus het is iets groter dan andere edities. De zoon van Leo Major is uitgenodigd door Stefan Meekers. Hij komt waarschijnlijk naar de wedstrijd en dat is een mooie eregast. Maar we zijn elk jaar bezig om deze wedstrijd nog groter te maken en wat ons betreft blijven we deze wedstrijd ook zeker organiseren.”

Ook de fanatieke aanhang van PEC Zwolle komt ieder jaar met een spandoek. Van den Berg was bij de eerste editie zelf ook betrokken bij het maken van het doek. “De club informeert over de wedstrijd en de insteek ervan. De supporters bepalen dan zelf of ze er iets mee doen, maar bij hen leeft Bevrijdingsdag in Zwolle ook heel erg en daarom kun je vaak wel rekenen op een sfeeractie. Als je naar de foto kijkt, is het natuurlijk geweldig om te zien”, aldus Van den Berg.

Aandacht
Is het doel van de wedstrijd ook geslaagd? “Ik denk dat de aandacht heeft geholpen. De bereidheid van PEC is natuurlijk ook erg groot. Met de hulp van voetbalclubs kun je onderwerpen echt goed onder de aandacht brengen,” zegt Van den Berg. “Het kan natuurlijk altijd beter. Wat ik nog graag zou willen, is dat er in de binnenstad overal wit-blauwe vlaggen hangen op 14 april, zodat Zwolle helemaal blauw kleurt. Dat zou geweldig zijn.”

Activiteiten “Zwolle viert vrijheid”

31 maart
Leerlingen van basisschool De Springplank verzorgen op maandag 31 maart 2025 een herdenkingsplechtigheid bij het monument aan de Meppelerstraatweg.

1 april
Toneelstuk: ‘Trompettist in Auschwitz’. Het is een verhaal over een van de ergste dingen in onze geschiedenis. Acteurs Thomas Cammaert en Soy Kroon nemen je door het verhaal mee. Voor tickets en meer informatie kijk op: zwolsetheaters.nl/programma

12 april
Plein van de Vrijheid: Op het Rodetorenplein vinden festiviteiten plaats om de bevrijding van Zwolle (14 april) te vieren.

13 april
De Leo Major-wedstrijd. Op zondag 13 april om half 3 trapt PEC Zwolle af tegen FC Twente. De wedstrijd staat in het teken van vrijheid. Voor meer informatie zie pagina: ...(nog niet bekend)...

Toneelstuk: ‘De nacht van Leo Major, morgen zijn we vrij’. Een voorstelling in het Academiehuis.

14 april
Herdenking bij Pilotenlaan en oorlogsmonument Ter Pelkwijkpark. Leerlingen van basisschool De Octopus organiseren op 14 april een herdenking bij het door hen geadopteerde monument aan de Pilotenlaan in Zwolle-Zuid.

15 april
Theatervoorstelling ‘de Aanslag’. De bekende en geliefde toneelversie van het boek van Harry Mulisch is weer te zien in het theater!

4 mei
Nationale dodenherdenking. Op zondag 4 mei 2025 vindt de jaarlijkse Dodenherdenking in Zwolle plaats bij het monument in het Ter Pelkwijkpark.

5 mei
Bevrijdingsfestival Overijssel.

Meer informatie over het programma van “Zwolle viert 80 jaar vrijheid?” Scan de QR-code voor de complete agenda!

Voorstelling ‘Nacht van Leo Major’ na groot succes opnieuw te zien in Academiehuis

De voorstelling ‘De Nacht van Leo Major – Eindelijk vrij!’ is dit jaar opnieuw te zien in het Academiehuis in Zwolle. Op 13 april om 21:00 uur is de enige kans om dit spektakel, met een aantal bekende namen, te aanschouwen.

door
Teun Zuidhof

Vorig jaar was de voorstelling een groot succes en het Academiehuis vindt het belangrijk om aandacht te blijven schenken aan dit verhaal. “Zijn persoonlijke actie blijft een uniek verhaal in de geschiedenis van de stad, daarom verdient dit zo’n voorstelling”, aldus Ruben Raidt van het Academiehuis.

Zwolse held
De nacht van Leo Major gaat over een Canadese soldaat, die tijdens de Tweede Wereldoorlog diende in het Régiment de la Chaudière. Leo Major werd bekend om zijn uitzonderlijke moed en vastberadenheid tijdens de bevrijding van Europa, en staat in Zwolle ook wel bekend als de bevrijder van de stad.

De bevrijding van Zwolle door Leo Major

In de nacht van 13 op 14 april 1945 trok Leo Major de stad in met zijn goede vriend Willy Arsenault. Ze gingen op verkenningssmissie, om te kijken of de Duitsers de stad al hadden verlaten. Helaas werd Willy al snel dodelijk getroffen. Ondanks dit pijnlijke verlies besloot Leo Major de missie in zijn eentje voort te zetten. Hij wist verwarring te zaaien bij de Duitse troepen en overtuigde een groep soldaten om zich over te geven. Dit moedige optreden leidde uiteindelijk tot de bevrijding van Zwolle.

BN'ers vertellen het verhaal
Het verhaal van Leo Major is een uniek verhaal in Zwolle. Dat het belangrijk is vond ook het Academiehuis. “De bevrijding van Zwolle door Leo Major is een verhaal van moed, vrijheid en hoop dat niet verge-

ten mag worden”, zegt Ruben Raidt. “Door deze voorstelling willen we nieuwe generaties bekendmaken met dit unieke stuk Zwolse geschiedenis, maar ook stilstaan bij de bredere betekenis van vrijheid.” “We verwachten een groot publiek, zowel uit Zwolle als uit de regio. “De eerste editie van De Nacht van Leo Major 2024 trok veel belangstelling, en met de 80-jarige herdenking verwachten we nog meer bezoekers. “Er is een uitgebreid programma met bekende namen zoals Jan Terlouw, Arie Slob en Nynke de Jong, wat extra aantrekkingskracht zal hebben.”

Op www.academiehuis.nl is nog meer informatie te vinden en zijn tickets te bestellen voor de voorstelling (zolang de voorraad strekt).

Wibergstraat

Byron Aster Wiberg werd geboren in Georgië. Hij meldde zich al snel aan voor de United States Army Air Forces. Zijn specialiteit was radio-operator. Op 11 januari werd zijn vliegtuig hard geraakt door vijandelijk vuur. Twee motoren vielen uit, waardoor het toestel steeds meer hoogte verloor. Vier bemanningsleden konden op tijd uit het toestel komen, waaronder Wiberg. Niet veel later stortte het vliegtuig neer in Berkum. Wiberg kon helaas niet op tijd wegkomen, waardoor de Duitsers hem oppakten. Uiteindelijk bleek dat hij als krijgsgevangene is gestorven in een Kriegslazaret in Apeldoorn. Hij ligt begraven op de Amerikaanse begraafplaats in Margraten.

Turnerstraat

Deze straat is vernoemd naar een Engelse piloot die op tweede kerstdag 1944 is gesneuveld. Zijn naam was Donald James Turner. Er is weinig bekend over de precieze actie van de luitenant met als bijnaam Jimmy Turner. Wat wel vaststaat, is dat hij als oorlogsvrijwilliger samen met twaalf andere jachtbommenwerpers vertrok vanuit Deurne, nabij Antwerpen, vermoedelijk voor een routineklus. Hij vloog in een Hawker Typhoon, een eenpersoonsvliegtuig met vier bommen aan boord, met als doel om de IJsselbrug te vernietigen. Deze missie zou helaas zijn laatste worden. Tijdens deze actie werd hij zwaar beschoten door het Duitse luchtafweergeschut. Het vliegtuig van de op dat moment 20-jarige piloot Donald James Turner werd getroffen. De bommen die hij nog aan boord had, ontploften en verwoestten het toestel volledig. Zijn cockpit kwam terecht in een weiland nabij het dorpje Windesheim tussen de Veldweg en de spoorbaan. Op 4 mei 2025 zal er familie van hem aanwezig zijn bij de herdenking in Windesheim.

Greenshieldsstraat

Deze straat is vernoemd naar William Alexander Greenshields. De Australiër werd geboren op 12 oktober 1917 in Melbourne. Hij sloot zich aan bij de Royal Australia Air Force. Hij opereerde in Europa als onderdeel van de geallieerde luchtmacht. Greenshields voerde operaties uit zoals het aanvallen van vijandelijke doelen, verkenningssmissies en het helpen van grondtroepen. Alleen ging het op 27 november 1944 mis. Drie toestellen, waaronder Greenshields toestel kregen opdracht om het spoorwegverkeer te verkennen in Noord- en Oost-Nederland, en indien mogelijk, te vernietigen. Na één doelwit te hebben geraakt rond Deventer, vloog hij verder richting Zwolle. Rond de IJsselbrug werd zijn toestel geraakt door Duits afweergeschut. Het toestel stortte neer in de oude spoorlijn en Greenshields kwam hierbij om. William Alexander Greenshields werd 27 jaar.

Vliegende helden in Zwolle

De Pilotenbuurt verklaard

In Zwolle zijn verschillende straatnamen vernoemd naar piloten die tijdens de Tweede Wereldoorlog om het leven zijn gekomen. Door hun inzet voor vrijheid kunnen wij vandaag de dag nog steeds in een vrije wereld leven. Deze straatnamen bevinden zich in de wijk Schellerbroek, rondom de 'Pilotenlaan'.

door
**Jelle Huijsmans en
Thiemo ter Haar**

Johnsonstraat

Dennis Wilbert Johnson werd geboren op 22 oktober 1921 in Canada. Hij sloot zich aan bij Royal Canadian Air Force. Op 5 mei 1943 werd het vliegtuig Wellington X HE-864 van het 428e Squadron aangevallen door een Duitse nachtjager, wat

resulteerde in een crash in Ittersum, nabij de Marsweg. De crash vond plaats om 2.16 uur. Drie bemanningsleden overleefden het ongeluk en werden gevangen genomen door de Duitsers. De andere twee inzittenden overleefden het ongeluk niet. Dit zijn John Prosnick en de Canadees Dennis Wilbert Johnson. Ze zijn allebei begraven op de begraafplaats Kranenburg in Zwolle.

Henry Taymansstraat

Henri Taymans was een piloot geboren in 1921 in België. Tijdens de Tweede Wereldoorlog diende hij als Flying Officer bij de Royal Air Force Volunteer Reserve. Hij was tijdens de oorlog de companion van Otto Smik. Op 28 november 1944 kwam Taymans om het leven toen zijn Spitfire RR229 neerstortte langs de spoorlijn Zwolle-Kampen.

De crash van Taymans had een treurig einde. Een Duitse commandant geloofde niet dat de Belgische piloot echt was wie zijn papieren aangaven. Daarom werd Taymans begraven als een "onbekende RAF-piloot". Na de oorlog zocht zijn vader naar het graf van zijn zoon. Uiteindelijk vond hij een anoniem graf op het kerkhof in Zwolle. In 1965 werd Taymans, op verzoek van de familie, overgebracht naar het Ereveld der Vliegers in Evere, België.

Otto Smikstraat

Otto Smik werd geboren op 16 oktober 1922 in Georgië, maar groeide vanaf zijn twaalfde op in Bratislava, Slowakije. Op achttienjarige leeftijd vluchtte hij uit zijn land en sloot zich aan bij de Royal Air Force. Nog niet wetende dat hij één van de succesvolste Tsjecho-Slowaakse gevechtspiloten tijdens de Tweede Wereldoorlog zou worden. Smik heeft maar liefst dertien Duitse vliegtuigen uit de lucht geschoten en vernietigde drie vliegende bommen V1's. Alleen ging het 4 september 1944 mis. Hij werd neergeschoten, maar wist mede door het verzet te ontsnappen zonder grote verwondingen. Dit hield hem niet tegen om door te gaan, alleen werd dat hem wel fataal. Op 28 november 1944 ging het boven Zwolle opnieuw mis. Hij sloeg over de kop en belandde in een weiland achter een boerderij aan de Kamperweg nabij de Oude Veemarkt. Hij overleefde dit niet. Otto Smik werd 22 jaar.

De Groene: verzetsgroep van 'een grote Zwollenaar'

Een overval op een radiozender, een uitbraak bij het Huis van Bewaring in Zwolle en een geheime zender in een ziekenhuis? Het klinkt als een actiefilm, maar tijdens de Tweede Wereldoorlog was het allemaal de harde werkelijkheid. Zeker voor de Zwolse verzetsgroep De Groene. Maar wie was de leider van deze groep, hoe is de Groene ontstaan en wat heeft deze Zwolse verzetsgroep allemaal gedaan in de oorlog?

door
Silvia Puttenstein

Het begin van De Groene

In het najaar van 1942 krijgt Hendrikus 'Henk' Dirk Jan Beernink, telegraafwerker bij de Nederlandse spoorwegen in Zwolle, hét zetje om een verzetsgroep op te richten. Een stadsgenoot van Henk zit namelijk bij de Landelijke Ordedienst (LO) en zoekt iemand om allemaal illegale klusjes op te knappen. Hij vindt Henk de aangewezen persoon hiervoor.

Henk gaat aan de slag en begint met het verzamelen van medewerkers en contactpunten en vormt met hen verzetsgroep "De Groene". De groep bestaat uit ongeveer twintig leden. Ze houden zich onder andere bezig met: wapentransporten, het opblazen van spoorlijnen en het bieden van onderduikhelp. Met dat laatste hebben zij ongeveer 1500 onderduikers geholpen in de oorlog.

Gedurfde acties

De Groene hielp niet alleen mensen met onderduiken, maar saboteerde ook vaak de bezetter. Zo hebben zij op Dolle dinsdag (de dag dat de bevolking dacht dat Nederland bevrijd zou worden), de kabels richting Meppe vernield en de spoorlijn bij kruispunt Herfte opgeblazen.

Daarna, begin september 1944, keken de inwoners van Zwolle wel heel raar op. Hoorde ze daar nu de stem van prins Bernhard die hun toespraak via de radio? Nee, het waren de leden van De Groene, die de Zwol-

lenaren moed in wilden spreken door een overval te plegen op de radiozender.

De meest gedurfde actie van De Groene moet wel echt die van 2 oktober 1944 zijn. Drie leden van de verzetsgroep werden gevangengehouden in het beruchte Huis van Bewaring, waar de Duitsers wel vaker gevangenen martelden om informatie los te krijgen. Deze drie verzetsmensen hadden heel erg veel informatie over de verzetsgroep en daarom werd er besloten om ze te proberen te bevrijden. Twee leden waren verkleed als Duitse soldaten en één lid deed zich voor als hun gevangene. Toen de groep binnen was, werd de echte gevangenisbevaarder al snel overmeesterd en konden de

drie verzetsleden bevrijd worden.

"Een grote Zwollenaar"

Tragisch genoeg liep Henk in de laatste maanden van de oorlog alsnog tegen de lamp. Op 8 februari 1945 fietste hij naar het Rooms - Katholieke ziekenhuis (aan het Groot- Wezenland) voor een vergadering met leden van het verzet. In dit ziekenhuis stond ook een geheime zender waarmee de groep boodschappen kon doorseinen naar Engeland. Wat hij niet wist, was dat deze zender was ontdekt en dat de Duitsers het ziekenhuis hadden omsingeld.

Hij parkeerde zijn fiets en liep het ziekenhuis binnen via de hoofdingang. Eenmaal binnen werd hem door een monteur verteld dat het ziekenhuis omsingeld was door soldaten en dat ze iedereen die het gebouw in- of uitliep controleerden. Toen hij terugliep naar de uitgang werd hij eerst doorgelaten door een SD'er, maar die bedacht zich plots. De SD'er greep hem gauw bij zijn schouder. Of hij zelf

nog heeft geschoten is niet duidelijk, maar Henk is door de SD'er vermoord met een machinegeweer. Dit was vijf dagen na zijn 35ste verjaardag.

Na zijn dood kreeg de Harculostraat, waar Henk woonde, de naam Beerninkstraat. Op zijn begrafenis sprak burgemeester Karnebeek de aanwezigen toe, nadat het vuurpeloton drie salvo's had gelost, en vatte samen wie Henk Beernink was: 'Een grote Zwollenaar'.

Dit artikel is mede mogelijk gemaakt door Collectie Overijssel

Colofon

Deze eenmalige krant is een project van de Gemeente Zwolle en Landstede MBO.

De krant is gemaakt door eerstejaars studenten van de opleiding Mediaredactie in het kader van 80 jaar vrijheid in Zwolle.

Alle (druk)fouten voorbehouden.

Met dank aan: alle mensen die aan de krant hebben meegewerkt, Collectie Overijssel, Veteranenvereniging Zwolle, Mediahuis Noord

Reacties, vragen, opmerkingen:
mediaredactie@landstede.nl

Copyright 2025 - Alle rechten voorbehouden

Redactie:

Jihane Aboulamine, Alicia Cruz Gransbergen, Ilse Damhuis, Yorian Folkerts, Zilver de Graaf, Thiemo ter Haar, Jente van der Helm, Rosa Hettinga, Chloë Houtveen, Jelle Huijsmans, Zoë van der Kolk, Mathilde Koopman, Vera Leonhardt, Gudine van der

Linde, Julian Meinema, Verah Moormann, Luuk Mulder, Jeremy Nijboer, Desny Paasman, Sem van Putten, Silvia Puttenstein, McKayla Resosemito, Sem Rozeboom, Mayke van de Wetering, Teun Zuidhof

Begeleiding gemeente: afdeling communicatie gemeente Zwolle

Begeleiding Landstede:

Timo Brouwer, Pieter Jansen, Marcus Siebes, Ivette Halkes, Meike Willems

Zwolle

Herman (94) overleefde de Tweede Wereldoorlog

“Als mijn vader mij niet had gevraagd om een handboor te halen, was ik dood geweest”

De in Venlo geboren Herman Repping (94), die al heel lang in Zwolle woont, maakte als tienjarig kind het begin van de Tweede Wereldoorlog van dichtbij mee. Hij zag hoe Duitsers werden neergeschoten en overleefde ternauwernood een Engelse granaat-aanval. Het maakte zo'n indruk op hem dat hij zelf ook nog meevocht in Zuid-Korea.

door
Ilse Damhuis

Direct na de oorlog toen Zuid-Nederland bevrijd was kon Herman weer met zijn familie terug naar Venlo. Thuis zaten ze met 12 familieleden, “Dat was vaak wel aanpassen.”, zegt Herman. “Na de oorlog moest er natuurlijk wel eten op tafel komen dus ik heb twee jaar in de tuinen gewerkt om aardappelen of kool mee te krijgen om te eten, want geld had toen natuurlijk geen waarde.

Op een gegeven moment fietste Herman door de stad en zag hij een affiche. ‘Join the navy and see the world!’ “Ik zei tegen mijn vader en mijn oom, mijn oom was namelijk ook ambtenaar, ‘kan ik daarnaartoe?’. Mijn oom zei gelijk dat ik me moest gaan aanmelden, want dan kreeg ik ook een goeie opleiding. Ik had mijn school niet kunnen afmaken door de oorlog.”

Herman was twintig toen hij meeging naar Zuid-Korea met de marine om daar te vechten in de oorlog. Dat Herman koos voor het leger is misschien niet zo gek. Als kind maakte hij namelijk de Tweede Wereldoorlog van dichtbij mee.

Begin van de Tweede Wereldoorlog

Het is al vijfentachtig jaar geleden, maar Herman kan zich het begin van de oorlog nog herinneren als de dag van gisteren. “Het was begin mei, in die maand vierde mijn neefje thuis in Venlo zijn verjaardag. Na het feest vroeg hij of ik bij hem wilde slapen, dat vond ik een goed idee. Maar midden in de nacht maakte hij mij wakker.”

Terwijl Herman die nacht slaperig zijn neefje aankijkt hoort hij wat er aan de hand is. “Mijn neefje riep ‘Herm, Herm, de Duitsers zijn er!’ Ik begreep er

eerst helemaal niks van tot dat ik uit het raam keek en gewoon tien gesneuvelde Duitse soldaten voor het huis lagen, die door Nederlanders waren doodgeschoten.” Herman was tien jaar oud toen hij dit meemaakte, maar daar bleef het niet bij.

Aanslag

Herman woonde richting het eind van de oorlog in een woonblok samen met zijn ouders, kleine broertje en zusje. Er woonden ook nog meerdere mensen in dat woonblok, en

hij weet nog heel goed dat het mooi weer was. Elk kind dat in het woonblok woonde was blij dat ze buiten even frisse lucht konden halen, waaronder Herman met zijn buurjongen en buurmeisje.

Een paar mannen die met hem in dat woonblok woonden hadden dus het idee om stiekem een kabel naar de woningen te brengen, zodat elke woning een lampje in de kelder had om aan te doen. Maar alles moest wel in het geheim gedaan worden, want als de Duitsers dat zagen

dan waren ze de klos. Omdat het woonblok dicht bij de Maas stond dan bij de Duitsers die in de fabriek zaten, hadden juist de Engelsen hen gezien omdat ze op patrouille waren.

De Engelsen begonnen granaten te gooien, omdat ze dachten dat de mensen in het woonblok Duitsers waren. De granaten ontploften precies bij de plek waar Herman en zijn buurjongen en buurmeisje zaten. “Gelukkig zei mijn vader tegen mij voordat er granaten werden gegooid: ‘Moet je luisteren

Herman! Je moet eventjes mijn handboor gaan halen, zodat ik gaten kan boren in de muren.’ Als mijn vader dit niet tegen mij had gezegd dan was ik er nu niet meer geweest, want mijn buurjongen en buurmeisje die waren dood.”, zegt Herman met tranen in zijn ogen.

Eind van de oorlog

In 1944, bijna het einde van de oorlog, moest heel Venlo Noord geëvacueerd worden, waaronder Herman met zijn ouders en zijn kleine broertje en zusje. “We moesten dertig kilometer lopen over de Duitse grens naar Gelderen. Daar zou een trein staan die ons naar Overijssel zou brengen, want via Nederland zelf ging niet meer, omdat daar teveel gevochten werd,” vertelt hij.

Toen ze nog geen vijf kilometer verder waren, werd de trein beschoten door Engelse vliegtuigen want die dachten dat het een troepentransport was. “We moesten weer vluchten, maar gelukkig kwamen we in een hoogbunker terecht en daar hebben we twee dagen in gezeten. Na die twee dagen ging de deur ineens open en wie stonden daar? Twee Amerikanen! Wij werden dus door Amerikanen in Duitsland bevrijd.”

Eén van de Amerikanen had een mitrailleur bij zich en op een gegeven moment zagen ze twee jongens van de Hitler Jugend met de handen omhoog hen tegemoet lopen. “Toen de Duitsers nog geen vijf meter van de Amerikanen verwijderd waren, pakte één van de Duitsers zijn pistool en schoot richting de Amerikanen. Dat heeft de Duitser niet meer gehaald want die werd gewoon zo neergemaaid door die mitrailleur van één van die Amerikanen. Dat is ook gewoon voor mijn ogen gebeurd.”

“Ik geloof niet dat jongeren echt beseffen wat vrijheid is”

Herman Repping

Hoe je leven in één keer kan veranderen

Tijdens een militaire missie in Cambodja ging het finaal mis voor oud-Zwollenaar Rodney de Vries (53). Tijdens een patrouille raakte hij zwaargewond en moest hij een lange tijd revalideren. Rodney vertelt over hoe hij dat heeft beleefd.

Het ongeluk

"Ik ben in 1992 als dienstplichtige jongeman naar de mariniers gegaan. Daar heb ik eerst een opleiding van een half jaar gedaan en toen ben ik gaan werken op de kazerne in Doorn. Daar kwamen allemaal mariniers terug uit Cambodja met de mooiste verhalen, waardoor ik dacht: 'Daar moet ik heen!', dus heb ik me vrijwillig aangemeld.

We zijn begin juni 1993 naar Cambodja gegaan en 25 juli raakte ik gewond. We waren op patrouille met twee landrovers en moesten een vrachtwagen beveiligen met een tank diesel achterop. We zaten met zijn vieren in de landrover die achteraan reed. Na een enorme explosie en vlucht door de lucht lag ik opeens in het met mijnen bezaaide veld naast de weg en voelde ik enorme pijscheuten

in mijn benen en rug. We zijn opgeblazen. Het voertuig was omgeslagen. Aan het ongeluk heb ik meerdere breuken in mijn onderlichaam overgehouden.

Revalidatie

Het thuiskomen was wel heel pittig. Dat was vooral pijn, verdriet en tranen. Een doffe ellende. Nadat ik ben geopereerd was ik weer een tijdje bij mijn ouders in Zwolle. Toen ben ik gaan revalideren in het militair revalidatiecentrum in Doorn. Daar heb ik in totaal een jaar fulltime gezeten en daarna heb ik daar nog twee jaar parttime gerevalideerd. Ik ben daar ook gekoppeld aan een geestelijk verzorger en een psycholoog. Dat was soms heel confronterend, maar dat was wel de start van het verwerken.

Ik heb achteraf mentaal wel veel last gehad van wat er gebeurd is. Alles ging stroef. Ik heb recent teruggekeken op documenten uit die tijd, waarop ik mijn gevoelens had gezet en ik schrok behoorlijk van mijn eigen emoties van destijds. Ik zat in een rolstoel en kon mijn energie daardoor niet kwijt. Ik was als marinier getraind om

door
Mayke van de Wetering

veel te doen en dacht ook nog eens als net opgeleide marinier dat ik een redelijk slimme en sterke vent was. Dan ben je opeens mindervalide. Ik kon eerst zoveel en nu kan ik niks. Zo voelde het.

Als ik terugkijk op hoe ik ben omgegaan met de veranderingen die er in mijn leven zijn ontstaan door het ongeluk, is dat wel met veel verdriet. Ik kroppe erg veel op. Dat word je ook wel aangeleerd als militair. Van mariniers wordt er verwacht dat ze nóg wat harder zijn. Ze gebruiken veel termen als 'pijn is fijn' en 'bloed is goed'. Natuurlijk weet je wel dat het een beetje een gimmick is, maar het geeft zeker de boodschap af dat je je niet moet aanstellen. Dit werd vooral weer bevestigd toen ik tijdens mijn revalidatie een soort stage ging lopen bij de mariniers. Daar werd nog extra gezegd dat de mensen die veel vertelden over wat ze allemaal hadden meegemaakt, je die niet serieus hoefde te nemen. Je moet juist luisteren naar de mensen die stilletjes in een hoekje gaan staan en misschien iets te veel drinken, want die hebben goede verhalen. Dit was wel weer een be-

vestiging dat ik niet moest klagen, maar alles gewoon moest inslikken. En als ik terugblik op die tijd, heb ik dat dus ook te veel gedaan.

Verwerking

Om nu te praten over wat er 31 jaar geleden gebeurd is, voelt relatief rustig. Maar als we dit gesprek in 2018 hadden gehad, dan had het heel anders gevoeld. Dan zat ik er nog veel meer in. Ik ben nu bij Defensie gestopt, heb twee opleidingen gedaan en ben op verschillende manieren bezig geweest met verwerking, waaronder een sessie die ik samen met mijn buddy uit Cambodja heb gedaan, waarin we Ayahuasca dronken. Dit heeft veel naar boven gehaald. Deze dingen bij elkaar hebben ervoor gezorgd dat ik heb verwerkt wat er gebeurd is. Ik denk niet dat ik elke dag bezig ben met wat er is gebeurd. Maar toch, mijn hele leven is erop ingericht. Alles is uiteindelijk bepaald door het ongeval en daarmee de fysieke beperkingen. Ik ben er iedere dag mee bezig, al heb ik er niet elke dag last van.."

Vrouwelijke veteraan: "Je moet altijd een stapje harder lopen"

Mathilde Wienen heeft in 1999 en 2000 een half jaar in Kosovo gezeten voor de luchtmacht. Op het vliegveld in Toplicane was ze met honderd Nederlanders en driehonderd Duitsers gestationeerd. Ze bouwden daar een kamp op in een grote zandvlakte,

zodat de helikopters konden opstijgen en landen. Ze vertelt over haar ervaring als vrouw in een omgeving waar vooral mannen te vinden zijn.

door
Zoë van der Kolk

Militaire voorbereiding

'Mijn moeder inspireerde mij om in het leger te gaan. Ze vond dat ik wat zelfverzekerder moest gaan worden en zodoende heb ik mij min of meer vrijwillig aangemeld, want vrouwen gaan uiteindelijk altijd vrijwillig,' vertelt Mathilde, die zich in 1993 aanmeldde voor het leger.

Nadat ze zich had opgegeven moest ze allerlei testen doorlopen voordat ze werd goedgekeurd. 'Zodra je bent goedgekeurd mag je starten met je eerste militaire opleiding. Daar leerde ik over de Uzi, dat is ons wapen. Die moet je dan helemaal van binnen en buiten uit elkaar kunnen halen, schoonmaken en dan ga je daarna

leren schieten. Ook de stormbaan is een onderdeel. Samenwerken in de groep en allerlei oefeningen moet je doen zodat je klaar bent voor het echte militaire gebeuren.'

Gewoon doen

Toen Mathilde werd aangewezen om naar Kosovo te gaan was ze 26 jaar oud. Dit is wat ze wilde. 'Ik heb eigenlijk wel een onbezorgde jeugd gehad en dan kom je daar, in een land dat gewoon kapot is. Dan word je eigenlijk wel gewoon met de neus op de feiten gedrukt, en dan? Ik dacht bij mezelf van oké, we gaan het nou even doen en dat even is dan een half jaar. We hebben daar een vliegveld opgebouwd.' Zij en de andere Nederlanders moesten daar samenwerken met andere eenheden, in hun geval waren dat driehonderd Duitsers. Uiteindelijk is dat voor iedereen goed

afgelopen. Ze zijn in ieder geval met alle honderd Nederlanders ook weer teruggekomen.

Stapje harder lopen

'Je bent niet minder dan een man, maar ja, je hebt wel altijd dat gevoel.' Tenminste Mathilde had het gevoel dat ze altijd een stap harder moest lopen. 'En ja, ik heb me altijd wel een beetje anders voorgedaan dan ik was, want je moet je altijd bewijzen als vrouw zijnde. Waarom je het leger in gaat en hoe je je daar staande houdt. Eigenlijk werden we wel redelijk geaccepteerd.' Zo vertelde ze dat er in het standaardpakket voor iedereen een zwembroek zat, dus ook voor alle vrouwen. Daar hadden de vrouwen niet zoveel aan.

Steentje bijdragen

Mathilde is zelf twee keer terug

geweest in Kosovo en zag dat het land zich aan het opbouwen is en dat vond ze erg mooi, ook omdat ze dat zelf eigenlijk niet verwachtte. 'Ik kan eigenlijk wel zeggen dat het wel het mooiste is wat ik gedaan heb, ondanks dat ik daar heel veel verdriet en ellende heb gezien. Het klinkt misschien wel cliché, maar vrijheid is iets wat eigen-

lijk gewoon niet normaal is. Je draagt tijdens een missie je steentje bij zodat mensen het ook weer beter krijgen. Dat is ook zeker een boodschap die ik zou willen meegeven. Als ze me morgen zouden bellen met de vraag wil je nog een keer op missie, dan pak ik mijn koffer bij wijze van spreken al.'

Vrijheid door het vizier van een beroepsmilitair

Legerkaart van ex-beroepsmilitair McJones Resosemito

Met de gedachte om het land te dienen, meldde McJones Resosemito zich op zijn 22ste jaar aan in het leger. “Discipline had ik nodig in mijn jeugd, als jonge man. Ik had een sterk gevoel om het land te willen dienen.” Nu in 2025, tachtig jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog, deelt ex-beroepsmilitair McJones zijn ervaringen, waarbij hij zijn verhaal verbindt aan de betekenis van vrijheid.

door
**McKayla
Resosemito**

Beroepsmilitair

Vijftien kilometer lopen met bepakking van vijftientwintig kilo, de dagelijkse militaire trainingen waren zwaar voor de beroepsmilitairen. Aan de Prinses Margrietkazerne in Wezep, dicht bij de stad Zwolle, was beroepsmilitair McJones gestationeerd met zijn compagnie om voorbereid te worden voor mogelijke uitzending. “Ik was een militair vanuit de logistiek, materialen en voorraden op tijd brengen voor de soldaten. De trainingen waren zwaar, zoals het bepakking lopen. Maar ik heb in mijn tijd in het leger ook geleerd wat kameraadschap is, en broederschap.”

Oma Sluis in de Tweede Wereldoorlog

McJones vertelt over de vroegere gesprekken die hij had met zijn oma die de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt en inmiddels niet meer leeft. “Oma Sluis was 11 jaar oud toen de Tweede Wereldoorlog begon. Het was heel erg zwaar, alles speelde zich binnenshuis af, er was angst om naar buiten te gaan. De ramen moesten worden geblindeerd met zwarte lakens zodat er geen licht naar binnen kon komen en

er heerste een avondklok: niemand mocht buiten lopen na een bepaalde tijd. Het was lastig om aan eten te komen, alles moest op maat. Voeding was schaars, ze deden er alles aan om aan voeding te komen, van duivenvoer tot vuilnisbakken.”. Nederland werd eind 1944 en begin 1945 bevrijd door de geallieerden, door voornamelijk Amerikaanse, Britse en Canadese troepen. De ex-beroepsmilitair vertelt dat de familie Sluis de bevrijding heeft mogen meemaken. “Ik kan natuurlijk niet oordelen hoe de bevrijding voor oma moet zijn geweest, maar ik schat dat ze er een enorme vreugde heeft ervaren. Het gevoel van bevrijding, vrijheid van de greep van de Duitsers, het was voor hen een opluchting.”

Kijk op vrijheid

Het besef dat zijn familie de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt, heeft zijn kijk op vrijheid aanzienlijk versterkt. “De betrokkenheid in het leger om mensen te helpen, de ervaringen die je meeneemt, dat is iets wat je altijd bij zal blijven en als waardevol beschouwt.” Ondanks dat de beroepsmilitair nooit actief deelgenomen heeft aan een gevecht, is hij zich bewust van het belang van vrijheid. “De ervaringen die de mensen hebben meegemaakt

hebben een enorme impact. Je wordt je dan bewust van de vrijheid die je tijdens je leven ervaren hebt, het is enorm kostbaar,” vertelt de drieënvijftigjarige McJones.

80 jaar vrijheid voor jongeren en ouderen

De herdenking van 80 jaar vrijheid herinnert ons aan de prijs die is betaald voor de vrijheid en de democratie. Voor jongeren is het belangrijk om zich verbonden te voelen met vrijheid, de gemeenschap en een betere wereld, zoals wetenschappers op maatschappelijk gebied aangeven. Op de vraag of McJones denkt dat jongeren zich bewust zijn van de betekenis van 80 jaar vrijheid, antwoordt hij: “Ik denk dat ze zich er zeker van bewust zijn. Van de geschiedenisboeken, maar ook door de landelijke herdenkingen.” Op de vraag of McJones nog wat zou willen meegeven aan zowel de jongeren als de ouderen, vertelt de ex-beroepsmilitair: “Vrijheid is erg fragiel, en voor elk individu in Nederland belangrijk. Dit geldt niet alleen voor vrijheid van oorlog, maar ook voor de vrijheid van meningsuiting of bestrijding van discriminatie. Koester de vrijheid, het is zo kostbaar, het moet met zorg en respect bewaard worden.”

Het blijvende beeld van herdenking

Een man geknield, met een blik van vastberadenheid op zijn gezicht, vooruitkijkend naar de toekomst. Een toekomst zonder pijn. Achter hem is een muur die de weerstand van het volk tegen de vijand symboliseert. Een indrukwekkend monument bevindt zich in het Ter Pelkewijkpark aan de gracht van Zwolle. Op de zuil van het monument staat geschreven: aan hen die vielen, 1940-1945. Op het monument staat ook een gedicht van Victor Emanuel van Vriesland:

*Gedenkt het leed – maar niet om stil te staan
Gedenkt de schande – maar om voort te gaan*

De man achter het monument

Titus Leeser (1903 – 1996) was een beeldhouwer geboren in Keulen, hij studeerde aan de Koninklijke Academie van de Beeldende Kunsten in Den Haag, waarna hij nog studeerde aan de Akademie der Bildende Künste in München. Daarna werkte hij onder andere in Den Haag, München, Berlijn, Amsterdam en Londen.

Hij voelde zichzelf betrokken bij de oorlog, zo was hij een tolk en een contactman bij het Oost-Nederlands verzet. In de jaren van de oorlog was hij veel met kunst bezig. Hij won in 1950 zelfs de prijs voor de beeldhouwkunst van de Stichting Kunstenaarsverzet, voor het houden van ondergrondse exposities.

Dichter voor het herdenken

Victor Emanuel van Vriesland (1892-1974) werd geboren in een Joods gezin in Haarlem. Van jongs af aan was hij al veel bezig met dichten. Victor ging naar het Gymnasium Hagenum, maar stopte om privélessen te volgen bij filosoof en dichter J.A. Dèr Mouw. Hier ontwikkelde hij zich tot een echte dichter.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zat Victor ondergedoken in veel verschillende steden door het hele land heen, waaronder Zwolle. Tijdens de oorlog hield hij zich bezig met dichten over het oorlogsgeweld. Deze gedichten zijn na de bevrijding gepubliceerd in diverse bundels.

In 1945 werd Victor tot bestuursvoorzitter van PEN-schrijversorganisatie benoemd. In 1960 ontving Victor de P.C. Hooftprijs voor beschouwend proza.

door
Desny Paasman

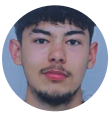

en
Rosa Hettinga

Bevrijdingsfestival Overijssel is een “viering van vrijheid”

Op 5 mei wordt Park de Wezenlanden in Zwolle weer omgetoverd tot een festivalterrein om de vrijheid van ons land te vieren. Bevrijdingsfestival Overijssel is al jarenlang een bekend fenomeen in Zwolle en omstreken. Maar wat maakt dit evenement zo bijzonder? We spraken organisator Annemien Brugging, die uitlegt wat dit feest zo bijzonder maakt.

door
Julian Meinema

Gratis toegankelijk voor iedereen

Een van de belangrijkste punten van het festival is de gratis toegankelijkheid. “In 1991 is besloten dat alle officiële Bevrijdingsfestivals gratis toegankelijk zijn”, zegt Annemien. “Vrijheid moet gevierd worden door iedereen, ongeacht achtergrond of financiële situatie.” Door sponsors en partners blijft dit ook in Zwolle

mogelijk. En dat is zeker iets om trots op te zijn, met jaarlijks meer dan 130.000 bezoekers.

Het unieke karakter van het festival

Er komen wel steeds meer commerciële festivals die op 5 mei plaatsvinden, maar dat ziet Annemien en haar team niet als een bedreiging. “Wij onderscheiden ons door de focus op meer dan alleen muziek. Het programma is breed: Van culturele optredens in het Wereldpaviljoen tot educatieve activiteiten op de Familieweide.

Daarnaast is er een uitgebreid voortraject met theater en gesprekken over vrijheid. Dat thema zit echt verweven in alles wat we doen.”

Een bijzondere sfeer

De sfeer van het festival is volgens Annemien erg bijzonder. “Wat dit festival zo mooi maakt, is dat jong en oud hier samenkomen om vrijheid te vieren. De sfeer is altijd goed, zelfs met zulke grote aantallen bezoekers. Om dat te organiseren voelt echt als een voorrecht.”

Wat staat ons te wachten in 2025?

Ook in 2025 blijft het festival een mix van grote namen en minder bekende acts. Daarbij zien we vaak verrassende optredens van lokaal talent. De Familieweide, het Windesheim Danstheater en andere vaste onderdelen keren ook terug. Een deel van de bevestigde namen zie je op deze pagina.

Meer dan een feestje

Het Bevrijdingsfestival is niet alleen een plek voor gezellig-

heid. Het helpt ons herinneren aan de waarde van vrijheid en de waarde van democratie en mensenrechten. “Door middel van muziek, kunst en gesprekken willen we mensen laten reflecteren,” zegt Annemien. “Vrijheid is niet vanzelfsprekend, en dat willen we graag overbrengen.”

Door dit unieke concept is het Bevrijdingsfestival Overijssel veel meer dan een festival. Het is een ontmoetingsplek, een podium voor bekend en onbekend, en een mooi feest waar we allemaal de vrijheid vieren.

De gezichten van de Veteranenvereniging Zwolle

door
Jente v/d Helm

De Veteranenvereniging Zwolle (VVZ) behartigt de belangen van de Zwolse veteranen.

De vereniging telt ongeveer 80 leden met ieder hun eigen verhaal. Doormiddel van de maandelijkse bijeenkomsten, kunnen veteranen verhalen delen met anderen en verbondenheid versterken. De VVZ zorgt ook voor de erewachten bij officiële herdenkingen en vieringen zoals Koningsdag en 5 mei. Verder gaan ze langs scholen waar ze hun verhaal kunnen delen en de kinderen wat kunnen leren.

Meer weten?
Scan de
QR-code voor
de website!

Ted Hielckert
Marine

Nieuw-Guinea - 1961/1962

“Vrede is niet vanzelfsprekend”

Roel Broeksma
Landmacht

Angola - 1996
Bosnië - 2010

“Vrijheid is niet gratis”

Gellert Goijarts
Landmacht

2x Bosnië, 3x Afghanistan en Burundi

“Weet wat je hebt en geniet van je vrijheid”

Arnold Wever
Landmacht

Irak, Mozambique, Kosovo, Bosnië, Afghanistan 2x, Mali

“Laat de offers van 80 jaar geleden niet voor niets geweest zijn”

Hoe zien jongeren vrijheid? Dat hangt er maar net van af waar je vandaan komt

De Tweede Wereldoorlog lijkt voor veel jongeren erg ver weg. Hun eigen opa en oma hebben de oorlog waarschijnlijk net niet meegemaakt en het idee dat ze niet vrij over straat kunnen lopen is heel gek voor hen. Toch zijn ze meer met vrijheid bezig dan ze denken, blijkt uit een persoonlijk onderzoek. Hoe kijken jongeren tegenwoordig tegen vrijheid aan? We vroegen het verschillende jongeren.

door
Chloë Houtveen

"Vrijheid voor mij? Dat houdt in dat ik vrij ben om te doen en zeggen wat ik wil zolang het binnen wetten, normen en waarden valt," vertelt een van de jongeren. De meeste jongeren voelen zich echt vrij vanaf het moment dat ze het recht hebben om te kunnen gaan en staan waar ze willen. Dit staat bij hen massaal op nummer één. Eigen keuzes kunnen maken en vrijheid van meningsuiting staan ook hoog. Jongeren voelen zich beperkt in hun vrijheid wanneer andere mensen hen verplichtingen opleggen. "Ik denk dat ik veel losser ben over wat vrijheid inhoudt, omdat ik in een vrij land woon en dat gewend ben. Daardoor is het voor mij moeilijker om voor te stellen dat vrijheid niet vanzelfsprekend is."

Gevlucht uit Oekraïne

Dmyrto (22) is iemand die hierover mee kan praten. Hij en zijn vrouw Anastasia zijn uit Oekraïne gevlucht en zijn sinds april

2022 in Nederland. "De oorlog heeft mijn prioriteiten veranderd. Ik realiseerde me dat de belangrijkste dingen je gezondheid zijn en die van de mensen om je heen," legt hij uit. "Ik mis mijn familie die nog in het oorlogsgebied zit het meest. Naar mijn mening is vrijheid gezond zijn. Als een persoon gezond is, kan hij zich vrij bewegen, kiezen wat hij doet en leven zonder enige beperking door ziekten of fysieke problemen." Gelukkig kan hij inmiddels al meer wennen aan het leven in Nederland. Hij is nu al helemaal vertrouwd aan dingen die nieuw zijn voor hem, zoals fietsen, paracetamol, kroketten en pindakaas. Langzaam maar zeker krijgt Dmyrto meer zelfvertrouwen. "Ik probeer niet in het verleden te leven, ik streef naar het beste. Talen leren en sporten helpt om jezelf af te leiden."

De gevraagde jongeren hebben ook erg veel sympathie tegenover onze oudere generatie. De jongere generatie is overtuigd dat ze vast anders kijken naar de vrijheid dan de oudere ge-

Dmyrto samen met zijn vrouw Anastasia in het centrum van Zwolle

neratie doet. "Ik denk dat het erg gewaardeerd wordt dat 80 jaar vrijheid zo groots gevierd wordt en dat ze het fijn vinden dat er op deze manier goed wordt nagedacht over de kostbaarheid van vrijheid."

over vrijheid

Albertino van Rijswijk
Landmacht

Bosnië - 1996

*"Kameraadschap
is alles"*

Robert de Vries
Landmacht

Kosovo - 1999
Afghanistan - 2006 en 2008

*"Heb respect voor
de ander"*

Mark Broeksma
Infanterie

Afghanistan - 2008 en 2010

*"Mooie ervaringen,
had het niet willen missen"*

Max Pechstein, Landschap met opkomende zon, 1920-27, Museum de Fundatie

Tentoonstelling Fundatie laat zien dat oorlog de kunst niet kapot krijgt

Kunst en oorlog. Dat kan soms heel mooi samengaan omdat het kunst is met een speciaal verhaal. Zo dacht ook Museum de Fundatie in Zwolle. Het museum heeft van 29 maart tot en met 17 augustus een speciale tentoonstelling genaamd: 'Fundatie Collectie: 80 jaar vrijheid'.

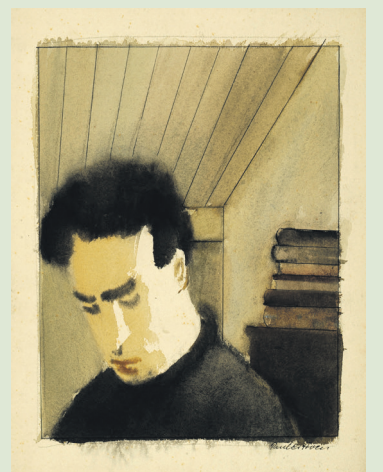

door
Sem van Putten

Bij de tentoonstelling is Entartete kunst te zien. Entartete is een term die de nazi's gebruikten om kunst aan te duiden die niet aan de eisen van het Nationaalsocialistische regime voldeed. Conservator Sanne van de Kraats vertelt meer over deze tentoonstelling.

"We willen laten zien wat de invloed was van oorlog en dan vooral op de kunst. Maar ook dat oorlog de kunst niet kapot kan krijgen." Entartete kunst werd namelijk door nazi's afgekeurd. Ze lieten aan de kunstenaars zien dat het een foute vorm van kunst was. Het begon met een reizende tentoonstelling van 650 werken in 1937. In de tentoonstellingsruimte stonden racistische leuzen op de muren. Dat is een voorbeeld van één van de manieren hoe de nazi's aan het publiek probeerde de afkeer te wekken.

Er zit dan ook een bepaalde boodschap achter de tentoonstelling. Naast Entartete kunst is er in de tentoonstelling nog meer te zien. "Het andere thema is Paul Citroen. Een kunstenaar van wie we veel werken in onze collectie hebben. Hij was van Joodse afkomst en dook onder. Hij was veel alleen en daardoor bleef hij veel werken maken. Voor hem was de oorlog moeilijk en je ziet dat ook terug in zijn werken. Je ziet ook de benauwdheid en verdrukking terug. Dat maakt het heel erg mooi maar vooral indrukwekkend", aldus Van de Kraats.

Paul Citroen, Portret van Henri Friedländer, 1943, Museum de Fundatie, collectie Provincie Overijssel

De tentoonstelling is voor een lange tijd te bezoeken. Een kaartje kopen kan online of gewoon in het museum. "Wij denken dat de bezoekers het een interessant en indrukwekkend thema vinden. En Paul Citroen is ook een geliefd kunstenaar dus we denken dat dit mensen aantrekt", sluit conservator Van de Kraats af.

door
Verah Moormann

en
Mathilde Koopman

en
Chloë Houtveen

Aanraders over vrijheid

Vrijheid is belangrijk. Met deze lijst vol met aanraders willen wij aandacht geven aan vrijheid en hoe belangrijk het is om te herdenken. Hier vind je boeken, films en series met verhalen over vrijheid, oorlog en het zoeken naar jezelf. Ook staat er een playlist met liedjes met thema's van strijd en bevrijding tot hoop en gelijkheid. Deze liedjes herinneren ons aan de blijvende invloed van mensen die strijden voor verandering.

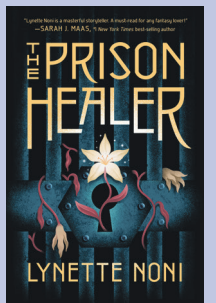

Ze was 16 - Marlies Allewijn

"Ze was 16" is een psychologische roman die zich richt op de thema's van liefde, jeugd, en volwassen worden. Het boek speelt zich af in de jaren na de oorlog en de hoofdpersoon, Eva, heeft te maken met de nasleep van de oorlog in haar omgeving en familie. Het boek gooit je niet direct in het diepe en blijft levendig.

Prison Healer - Lynette Noni

Het is een fantasy roman en heeft een rijke wereld met magische elementen, politieke intriges en een avontuurlijk plot. De hoofdpersoon, Kiva Meridan, leeft in gevangenschap, wat het belangrijkste symbool van beperking en onvrijheid in het verhaal is. Als je van Engelse boeken houdt, is dit een aanrader!

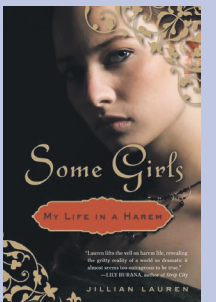

De laatste trein naar vrijheid - Meg Waite Clayton

Het boek is een historische roman en een eerbetoon aan de Nederlandse verzetsstrijder Truus Wijsmuller. Met haar helpers wist ze zo ruim 10.000 Joodse kinderen vanuit nazi-gebieden te laten ontluchten en het vertelt de verhalen van verschillende vrouwelijke personages die, ondanks hun verschrikkelijke omstandigheden, vechten voor hun overleving en de vrijheid.

Some girls - Jillian Lauren

In het boek vertelt ze over Jillians tijd in de harem (een soort cult) en de relatie die ze had met de prins van Brunnei voordat ze vrijheid zocht. Het boek is een autobiografisch verslag van Laurens avonturen en de emotionele en psychologische impact die haar tijd in deze ongewone en vaak ontrouwe situatie op haar had.

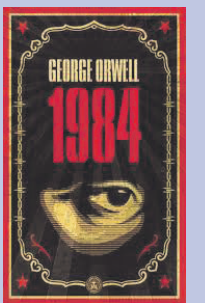

Mijn NSB-opa - Paul Strack van Schijndel

Het boek gaat dieper in op de rol die Paul Strack van Schijndel zijn opa speelde in de Tweede Wereldoorlog en welke gevolgen het heeft op de familie, waarbij hij ook zijn eigen ervaringen als kleinzoon van een NSB'er bespreekt.

1984 - George Orwell

Een dystopische/historische roman die zich afspeelt in een totalitaire staat waar de Partij, geleid door Big Brother, volledige controle heeft over het leven van mensen. Het boek behandelt thema's als controle, vrijheid en de manipulatie van waarheid.

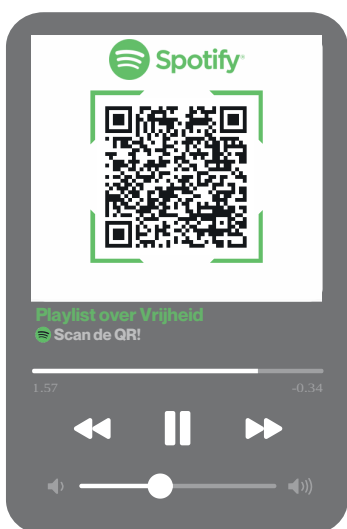
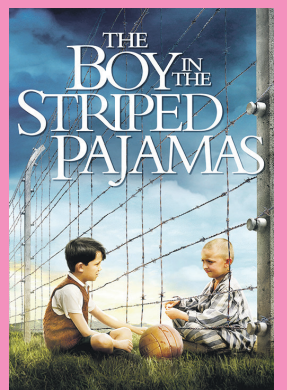
Liever luisteren? Of kijken? Dit zijn onze tips!

Film: Oorlogswinter (2008)

Oorlogswinter is een Nederlandse film die is gebaseerd op het gelijknamige boek. Het verhaal gaat over de veertienjarige Michiel, die maar al te graag in het verzet wil. Hij vindt de Britse piloot Jack, die ondergedoken zit en als doel heel erg graag naar Zwolle wil om naar huis te kunnen komen. Michiel voelt zich al snel een echte verzetsheld, maar komt er ook snel genoeg achter dat er duistere kanten aan de situatie zitten.

Film: The boy in the striped pajamas (2008)

In deze film volgen we de jonge Bruno, die met zijn familie verhuist nadat zijn vader een promotie heeft gekregen als commandant van Auschwitz. Na de verhuizing probeert hij vrienden te maken in zijn nieuwe omgeving, maar al snel wordt de achtertuin verboden terrein. Bruno komt toch in contact met een Joodse jongen, Shmuel, maar heeft niet door dat hij daar gevangen zit. Bruno en Shmuel vormen al snel een vriendschap, maar ze beseffen niet hoe gevaarlijk dit is.

Film: Jojo Rabbit (2019)

Jojo Rabbit is een film met in de hoofdrol de 10-jarige Jojo die deel uitmaakt van de Hitlerjugend. Hij weet niet beter dan Hitler aanmoedigen. Zijn hele leven staat ineens op zijn kop als hij erachter komt dat zijn moeder een Joods meisje op hun zolder verborgen houdt. Na een lastige periode raken de twee langzaam bevriend, waardoor Jojo aan zijn Duitse overtuigingen begint te twijfelen.

Film: Blitz (2024)

De film Blitz volgt 9-jarige jongen George, die onder wordt gebracht op het platteland van Engeland. George besluit om op zoek te gaan naar zijn moeder en opa en belandt in een groot avontuur in de oorlog, terwijl zijn moeder ook naar hem op zoek is en ten einde raad is.